

**PROTECȚIA SOCIALĂ ÎNTRE
CONSIDERENTE SOCIALE ȘI
CONSTRÂNGERI ECONOMICE**

Prof. univ. dr. Gheorghe PÎRVU
Conf. univ. dr. Ramona GRUESCU
Conf. univ. dr. Daniel TOBĂ
Universitatea din Craiova

**LA PROTECTION SOCIALE DANS
L'UNION EUROPEENNE ENTRE
CONSIDERATIONS SOCIALES ET
CONTRAINTE ECONOMIQUES**

Prof. PhD Gheorghe PIRVU
Assoc. Prof. PhD Ramona GRUESCU
Assoc. Prof. PhD Daniel TOBA
University of Craiova

Rezumat:

Lucrarea are ca punct de plecare problema sistemelor de protecție socială ale statelor membre care sunt puse la grea încercare în ultimul deceniu, ca urmare a tendințelor demografice dar și a nivelului ridicat al somajului. De aceea, în cadrul lucrării sunt analizate modalitățile de finanțare a protecției sociale în statele membre ale Uniunii Europene și sunt evidențiate riscurile pe care cheltuielile mari cu protecția socială le induc sub forma încetinirii ritmului creșterii economice cu efecte adverse asupra veniturilor și nivelului protecției sociale. Ca o consecință, cea mai mare problemă nu este modul cum sunt colectați banii necesari pentru protecția socială din taxe sau contribuții, ci cum să fie susținut un nivel adecvat al creșterii economice și să crească rata ocupării. În cea de-a doua parte a lucrării sunt evaluate o serie de modalități prin care se poate asigura rentabilizarea socialului în condițiile unor restricții politice și economice, putând fi identificate două aspecte care intră în discuție: selectivitatea crescândă a prestațiilor și redefinirea structurii prelevărilor.

Cuvinte cheie: protecție socială, finanțare, rentabilizare, sisteme de protecție socială.

1. Introducere

Sistemele de protecție socială au un rol foarte important în cadrul Uniunii Europene, în viața europenilor, a familiilor lor precum și din punctul de vedere al influenței pe care o exercită în propulsarea

Résumé :

Le travail a comme point de départ le problème des systèmes de protection sociale des états membres qui sont mis a dure épreuve dans le dernier décennie, comme conséquence des tendances démographiques mais aussi du niveau augmenté du chômage. Pour cette raison, dans ce travail sont analysées les modalités de financement de la protection sociale dans les états membres de l'Union Européenne et sont relevés les risques induits par les dépenses vastes pour la protection sociale sous la forme du retardement du rythme de la croissance économique ayant des effets opposés sur les revenus et sur le niveau de la protection sociale. Par conséquence, le plus grand problème n'est pas la manière d'amasser la monnaie nécessaire pour la protection sociale de taxes ou contributions, mais la façon de soutenir un niveau adéquat de la croissance économique et d'augmenter le rythme de l'occupation. Dans la seconde partie du travail sont évaluées une série de modalités par lesquelles on peut assurer le remboursement du social dans les conditions des restrictions politiques et économiques, étant possible d'identifier deux aspects qui sont mis en discussion : la sélectivité croissante des prestations et la redéfinition de la structure des prélèvements.

Key words: social protection, le financement, rentabilisation, les systèmes de protection sociale

1. Introduction

Les systèmes de protection sociale ont un rôle très important dans l'Union Européenne, dans la vie des européens, de leurs familles et du point de vue de l'influence qu'ils ont sur la propulsion de la société et de

societății și a economiei.

Sistemele de protecție socială ale statelor membre sunt puse la grea încercare în ultimul deceniu, cel puțin ca urmare a tendințelor demografice. Europeanii îmbătrânesc treptat, între 1960 și 1995 speranța medie de viață a crescut cu 8 ani la bărbați și 7 ani la femei, concomitent cu scăderea vârstei de pensionare, ajungând câteodată la 55 de ani. Această înaintare către o societate îmbătrânită nu poate fi oprită de generațiile viitoare, prognozele arătând că în secolul 21 în Uniunea Europeană vor trăi mai mulți bătrâni decât tineri.

Baza financiară a protecției sociale este amenințată nu numai de schimbările demografice, ci și de nivelul din ce în ce mai mare al șomajului. Se poate ușor constata de ce țările Uniunii Europene sunt puse în fața necesității reformării sistemelor de protecție socială astfel încât ele să fie viabile din punct de vedere financiar și să rămână și eficiente.

2. Finantarea protecției sociale in UE

În Uniunea Europeană cheltuielile cu protecția socială (pe locuitor) au crescut în ultimii patru ani cu aproximativ 16% în timp ce PIB a crescut doar cu 13%. Creșterea cheltuielilor de protecție socială se datorează interacțiunii a mai multor factori, dar în special a îmbătrânirii populației, a creșterii cheltuielilor cu sănătatea, a modificării relațiilor de muncă și de familie și de scăderea ratei creșterii economice.

În anul 2004 rata cheltuielilor cu protecția socială în PIB a fost la nivelul UE 27 de 26%, cu cea mai scăzută rată în Lituania 12% și cea mai ridicată în Suedia 32%. Scopul Uniunii Europene este de a maximiza poziția Uniunii pe piața internațională dar simultan de a menține coeziunea economică și socială. În special țările în care cheltuielile cu protecția

l'économie.

Les systèmes de protection sociale des états membres sont mises à une épreuve difficile dans la décennie dernière, au moins comme la conséquence des tendances démographiques. Les européens vieillissent graduellement, entre 1960 et 1995 l'espoir moyen de vie a grandi avec 8 ans aux hommes et avec 7 ans aux femmes, simultanément avec la réduction de l'âge de retraite, atteignant parfois 55 ans. Cet avancement vers une société vieillie ne peut pas être arrêté par les générations suivantes, les pronostics indiquant que dans le siècle 21 dans l'Union Européenne les vieillards seront plus nombreux que les jeunes.

La base financière de la protection sociale est menacée non seulement par les changements démographiques, mais aussi par le niveau de plus en plus grand du chômage. On peut constater facilement pourquoi les pays de l'Union Européenne doivent réformer les systèmes de protection sociale de sorte qu'elles soient viables du point de vue financier et qu'elles restent efficaces aussi.

2. Le financement de la protection sociale dans UE

Dans l'Union Européenne les frais pour la protection sociale (par habitant) ont grandi dans les derniers quatre ans approximativement avec 16% pendant que le PIB a grandi seulement avec 13%. L'augmentation des frais pour la protection sociale existe grâce à l'interaction des plusieurs facteurs, mais en particulier au vieillissement de la population, à l'augmentation des frais pour la santé, à la modification des relations de travail et de famille et la diminution de la quote-part du développement économique (Berghman, Jos, 2003).

En 2004 la quote-part de frais pour la protection sociale dans le PIB a été au niveau de l'UE 27 de 26%, avec la quote-part plus diminuée en Lituanie 12% et la plus augmentée en Suède 32%. Le but de l'Union

socială deja reprezintă unui procent ridicat din PIB, încearcă să-și adapteze schemele de protecție socială la noile condiții demografice, de muncă, sociale și economice pentru a putea să ducă la îndeplinire misiunile lor, reprezentate de standardele sociale prin tehnicile de securitate socială, care constau în combinarea solidarității sociale cu principiul contribuției.

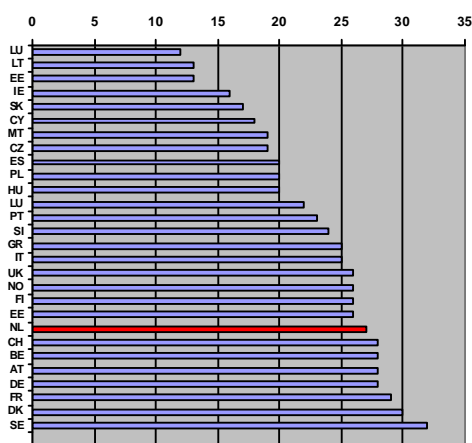

Fig. 5.1. Cheltuielile cu protecția socială în UE (% din PIB)
Sursa: Financing social protection, MISSOC- Info 2/ 2007

În statele membre din Uniunea Europeană un procent ridicat din PIB – cu câteva diferențe- este orientat către protecția socială. Există astfel riscul încetinerii ritmului creșterii economice cu efecte adverse asupra veniturilor și nivelului protecției sociale. Ca o consecință, cea mai mare problemă nu este modul cum sunt colectați banii necesari pentru protecția socială din taxe sau contribuții, ci cum să fie susținut un nivel adecvat al creșterii economice și să crească rata ocupării. Creșterea ocupării reduce nevoia de resurse financiare determinate de șomaj și creșterea resurselor pentru toate domeniile securității sociale. Beneficiarii securității sociale și în general beneficiarii protecției sociale sunt factori de creștere economică, deoarece ei conduc la creșterea consumului de bunuri și servicii. Mai

Européenne est de maximiser la position de l'Union dans le marché international mais simultanément de maintenir la cohésion économique et sociale. Spécialement les pays dont les frais pour la protection sociale déjà représentent un pour-cent élevé de PIB, essayent d'adapter leurs schémas de protection sociale aux nouvelles conditions démographiques, de travail, sociales et économiques pour pouvoir exécuter leurs missions, représentées par les standards sociaux, par les techniques de sécurité sociale, qui consistent en combinaison de la solidarité sociale avec le principe de la contribution.

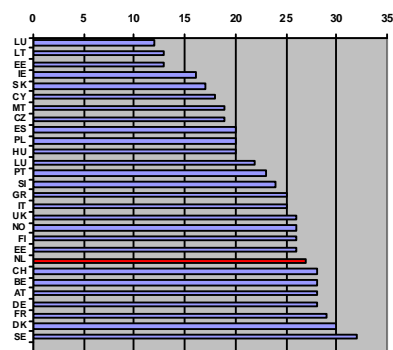

Figure no 1. Les frais pour la protection sociale en UE (% de PIB)
Source: Financing social protection, MISSOC- Info 2/ 2007

Dans les états membres de l'Union Européenne un pour-cent élevé de PIB – avec quelques différences - est orienté vers la protection sociale. Ainsi il y a le risque de ralentissement du rythme du développement économique avec effets adverses sur les revenus et le niveau de la protection sociale (Galeotti, M., 2000). Comme une conséquence, le problème plus grand n'est pas le mode comme l'argent nécessaire pour la protection sociale est collecté de taxes ou contributions, mais comment être soutenu un niveau adéquat du développement économique et augmenter la quote-part de l'occupation. L'augmentation de l'occupation réduit le besoin de ressources financières causées par le chômage et l'augmentation des ressources pour tous les domaines de la sécurité sociale. Les bénéficiaires de la sécurité sociale et généralement les bénéficiaires de la protection sociale sont des facteurs de développement

departe creșterea economică merge mână în mână cu protecția socială.

Sistemul de finanțare a protecției sociale este în țările UE o combinație între sistemul cu contribuții sociale, contribuții ale guvernului prin intermediul taxelor și alte surse. În țările din Zona Economică Europeană (European Economic Area) rata contribuțiilor sociale este de 59% iar nivelul taxelor este de 38%, iar alte surse reprezintă 3%. Sistemul de finanțare al câtorva state este foarte diferit: sistemul de finanțare al Danemarcei are cea mai scăzută proporție 30% a contribuțiilor sociale iar Republica Cehă, cel mai mare 79%. În ceea ce privește taxele, Danemarca folosește cea mai mare proporție 64% privitor la cheltuielile cu securitatea socială, iar Olanda cel mai scăzut 19%.

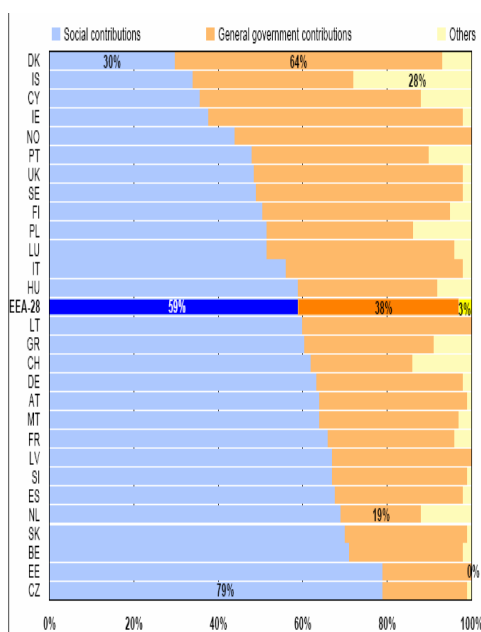

Figura nr. 5.2 Finanțarea cheltuielilor cu protecția socială

Sursa: Financing social protection, MISSOC- Info 2/ 2007

Pentru susținerea sistemul protecției sociale, sunt necesare măsuri referitoare la partea de venituri dar și la cea de cheltuieli. Referitor la partea de venituri, este necesară gasirea modalității pentru a asigura o creștere economică ridicată pentru a susține sistemul de

économique, parce qu'ils conduisent vers l'augmentation de la consommation des biens et services. Continuellement le développement économique va de concert avec la protection sociale.

Le système de financement de la protection sociale dans les pays de UE est une combinaison entre le système des contributions sociales, contributions du gouvernement par l'entremise des taxes et autres sources (Sapir A, 2003). Dans les pays de la Zone Économique Européenne (European Economic Area) la quote-part des contributions sociales est de 59% et le niveau des taxes est de 38%, autres sources représentent 3%. Le système de financement de quelques états est très différent : le système de financement de Danemark a la quote-part la plus réduite 30% des contributions sociales et la République Chèque, la plus grande 79%. Quant aux taxes, Danemark utilise la proportion plus grande 64% en ce qui concerne les frais pour la sécurité sociale, et Pays-Bas la plus réduite 19%.

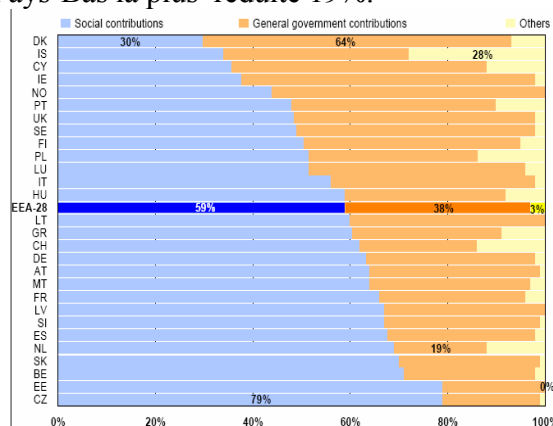

Figure no. 2 Le financement des frais pour la protection sociale

Source: Financing social protection, MISSOC- Info 2/ 2007

Pour la soutenance du système de protection sociale, il est nécessaire des mesures relatives à la part des revenus mais aussi à la part des frais. En ce qui concerne la part des revenus, il est nécessaire de trouver la modalité pour assurer un grand développement économique pour soutenir le système de

protecție socială. Un aspect important în acest domeniu are în vedere impactul sistemului de finanțare și modul de refacere pe piața muncii.

Creșterea cheltuielilor pentru protecția socială crează o inflație de reglementări corespondentă în acel domeniu. Aceste reglementări pot fi clasificate în acelea care au un caracter izolat și cele care sunt parte dintr-o strategie mai largă.

a) *Măsurile izolate* se referă în special la redresarea deficitelor economice și reducerea nivelului deficitelor publice. Acestea pot fi atinse prin reducerea nivelului cheltuielilor cu securitatea socială și creșterea veniturilor organizațiilor de securitate socială.

Cheltuielile pot fi reduse de exemplu, prin creșterea limitei vârstei de pensionare și creșterea perioadei minime de calificare utilizând formule de calcul nefavorabile, pentru beneficiari, pentru calcularea pensilor (de exemplu luând în considerare salariile lucrătorilor pe întreaga perioadă de viață activă și nu numai pentru ultimii ani) sau prin modificarea ajustărilor de salarii și beneficiile securității sociale.

O creștere a contribuțiilor, taxelor sau subvențiilor de la stat pot intensifica venitul organizațiilor de securitate socială (de exemplu în Malta, pe perioada 1999-2002 contribuțiile pentru persoanele angajate au crescut de la 25% la 30%). Multe țări preferă să introducă alte taxe, cum ar fi cele pe consumul de țigări și alcool. Austria, de exemplu, utilizează aceste taxe pentru protecția sănătății, dar cuantumul lor reprezintă mai puțin de 1% în totalul venitului din taxe. În România taxa asupra consumului de țigări și alcool finanțează infrastructura și programele naționale de sănătate. Veniturile din aceste taxe reprezintă 37,8% din totalul fondurilor aprobate pentru bugetul Ministerului Sănătății pentru anul 2007. Introducerea unor astfel de taxe este de

protecție socială. Un aspect important în acest domeniu este impactul sistemului de finanțare și modul de redresare pe piața muncii (Rehn, Olli, 2006).

L'augmentation des frais pour la protection sociale crée une inflation des réglementations correspondante dans ce domaine là. Ces réglementations peuvent être classifiées en celles qui ont un caractère isolé et celles qui sont part d'une stratégie plus vaste.

a) *Les mesures isolées* se réfèrent en particulier au redressement des déficits économiques et la réduction du niveau des déficits publics. Ils peuvent être atteints par la réduction du niveau des frais pour la sécurité sociale et augmentation de revenus des organisations de sécurité sociale.

Les frais peuvent être réduits par l'augmentation de la limite de l'âge de retraite et l'augmentation de la période minime de qualification en utilisant des formules de calcul défavorables, pour les bénéficiaires, pour calculer les pensions (par exemple tenant compte des salaires des ouvriers sur la période entière de vie active et pas seulement pour les derniers ans) ou par la modification des ajustements des salaires et les bénéfices de la sécurité sociale.

Une augmentation des contributions, taxes ou subventions de l'état peut intensifier le revenu des organisations de sécurité sociale (par exemple en Malte, entre 1999-2002 les contributions pour les personnes employées ont grandi de 25% à 30%). Plusieurs pays préfèrent introduire d'autres taxes, comme celles sur la consommation d'alcool et cigarettes. Autriche, par exemple, utilise ces taxes pour la protection de la santé, mais leur quantum représente moins de 1% du total des revenus sur les taxes. En Roumanie la taxe sur la consommation de cigarettes et alcool finance l'infrastructure et programmes nationaux de santé. Les revenus de ces taxes représentent 37,8% du total de fonds approuvés pour le budget du Ministère de la Santé pour l'année 2007. L'introduction de ces taxes est aussi en discussion en Luxembourg.

asemenea în discuție în Luxemburg. În Franța există o dezbatere privind înlocuirea contribuțiilor lucrătorilor prin noi taxe sau prin o parte din TVA.

O altă măsură urmărește îmbunătățirea și simplificarea procedurii de colectare și/sau administrarea a contribuțiilor, de exemplu prin încredințarea acestei atribuții unei singure autorități (Marea Britanie, Bulgaria, Italia) ori prin încredințarea mai multor autorități. În România, conform orientărilor date de FMI și Banca Mondială, Guvernul a decis să integreze sistemul de colectarea a contribuțiilor pentru sănătate, șomaj și pensii prin deducerea taxelor din salarii și transferarea direct către Agenția Națională de Administrare Fiscală. În Olanda Ministerul de Finanțe, iar în Ungaria Autoritatea Națională pentru Taxe sunt, de asemenea, responsabile pentru colectarea taxelor și contribuțiilor de securitate socială. În Slovenia, administrația taxelor se ocupă de contribuțiile de securitate socială, mai puțin cele referitoare la sănătate și pensii. În Norvegia, contribuțiile sunt colectate de de autoritățile locale.

Măsurile izolate nu au o imagine clară pentru economie ca întreg și nu ajută, în general, la creșterea PNB, ceea ce constituie obiectivul principal. Aceste măsuri își vor atinge în curând propriile limite, dacă nu au făcut-o deja. Din punct de vedere economic, social și politic viitoarele reduceri ale cheltuielilor sau continua creștere a contribuțiilor și taxelor s-ar pute să nu mai fie tolerate.

b) Măsurile comprehensive

Măsurile comprehensive trebuie să combine intervenția legată de ocupare, securitate socială și taxe ca o parte din planul general pentru creșterea economică.

Aceste măsuri sunt față de altele, cele mai potrivite și prudente investiții care asigură o creștere a veniturilor organizațiilor de securitate socială

En France il existe un débat sur le remplacement des contributions des ouvriers par nouvelles taxes ou par une part du TVA (MISSOC, 2007).

Une autre mesure poursuit l'amendement et la simplification de la procédure de collecte et/ou administration des contributions, par exemple par lui confier à une seule autorité (La Grande-Bretagne, Bulgarie, Italie) ou à plusieurs autorités. En Roumanie, conformément aux directions données par le FMI et la Banque Mondiale, le Gouvernement a décidé d'intégrer le système de collection des contributions pour la santé, chômage et pension par la déduction des taxes des salaires et le direct transfert vers l'Agence Nationale d'Administration Fiscale. En Pays-Bas le Ministère des Finances, et en Hongrie l'Autorité Nationale pour les Taxes sont aussi responsables pour la collecte des taxes et contributions de sécurité sociale. En Slovénie, l'administration des taxes se consacre aux contributions de sécurité sociale, moins les contributions relatives à la santé et pensions. En Norvège, les contributions sont collectées par les autorités locales.

Les mesures isolées n'ont pas un image claire pour l'économie comme un tout et ils n'aident pas généralement, l'augmentation du PNB, ce qu'il représente l'objectif principal. Ces mesures toucheront prochainement leurs propres limites, si est-ce qu'elles n'ont pas déjà touché. Du point de vue économique, social et politique il est possible que les réductions prochaines des frais ou l'augmentation continue des contributions et taxes soient tolérées non plus.

b) Les mesures comprehensive

Les mesures comprehensive doivent combiner l'intervention d'occupation, sécurité sociale et taxe comme une part du plan général pour le développement économique.

Ces mesures sont, en comparaison avec autres, les investissements les plus opportuns et prudents qui assurent une augmentation des revenus des organisations de sécurité sociale proportionnellement avec le développement de l'économie. Il est possible

proporțional cu creșterea economiei. Bogăția lumii este de așteptat să crească în anii următori și întrebarea este cum vor reuși organizațiile de securitate socială să profite prin atragerea unei părți din această bogăție. În acest sens, în Grecia este în dezbatere modernizarea cadrului instituțional actual referitor la investiții, managementul activelor fondurilor și în general proprietatea organizațiilor de securitate socială, iar în Slovenia există discuții referitor la transferarea unei părți din contribuții către companii private de management. Alte măsuri stimulează angajarea, orientarea către prelungirea duratei de muncă, și legăturile dintre contribuții și beneficii sunt mai puternice.

Măsuri speciale sunt luate în considerare pentru a promova angajarea unor largi grupuri de populație care în prezent nu sunt deloc sau decât în mică măsură angajate. O mare parte dintre femei nu muncesc, din cauza îndatoririlor de familie, care vizează nu numai creșterea copiilor mici, ci și îngrijirea rudelor în vârstă. Reconcilierea familiei cu viața profesională va permite acestui larg grup să pătrundă sau să rămână o perioadă mai mare de timp pe piața muncii. Măsurile împotriva discriminării în angajare pe baza de criterii de rasă, vârstă, dizabilități, religie și convingeri sunt orientate spre includerea economică și socială grupurile vulnerabile ale populației.

Sunt avute în vedere și o serie de măsuri în domeniul educației și pregătirii lucrătorilor. Concurența existentă pe piața internațională solicită conducători cu cunoștințe și aptitudini. Numai prin pregătirea continuă lucrătorii au șanse să evite șomajul. Multe state acordă stimulente lucrătorilor, cum ar fi salarii sau venituri suplimentare, pentru a promova implementarea măsurilor prezentate sau pentru a dezvolta întreprinderile mici și mijlocii. Aceste măsuri sunt orientate către anumite

que la richesse du monde grandisse dans les années prochains et on se demande comment les organisations de sécurité sociale réussiront-elles profiter par l'attraction d'une partie de cette richesse. En ce regard, en Grèce on discute sur la modernisation du cadre institutionnel actuel d'investissements, le management des actifs de fonds et généralement la propriété des organisations de sécurité sociale, et en Slovénie il existe des discussions concernant le transfert d'une part des contributions vers les sociétés privées de management. D'autres mesures stimulent l'emploi, l'orientation vers le prolongation de la durée due travail, et les connexions entre les contributions et les bénéficiaires sont plus fortes.

Des mesures spéciales sont prises en considération pour soutenir l'engagement des groupes larges de population qui actuellement ne sont pas employées. Une grande partie des femmes ne travaille pas, à cause des tâches de famille, non seulement celles de formation des enfants, mais aussi soigner les parents âgés. La réconciliation de la famille avec la vie professionnelle permettra à ce group large de pénétrer ou de rester longtemps dans le marché du travail. Les mesures contre la discrimination raciale, de l'âge, handicap, religion, et convictions sont orientées vers l'inclusion économique et sociale des groupes vulnérables de population.

Aussi une série des mesures dans l'éducation et la préparation des ouvriers est prise en considération (MISSOC, 2007). La compétition qui existe dans le marché international sollicite des managers avec des connaissances et aptitudes. Seulement avec une préparation continue les ouvriers peuvent éviter le chômage. Plusieurs états accordent des stimulants aux ouvriers, comme des salaires ou revenus supplémentaires, pour soutenir l'implémentation des mesures présentées ou pour développer les petites et moyennes entreprises. Ces mesures sont orientées vers certaines catégories de la population, mais elles peuvent être orientées vers un certain secteur ou vers les petites et moyennes entreprises.

categorii ale populației, dar pot fi orientate către un anumit sector sau către întreprinderile mici și mijlocii.

Alegerea măsurilor trebuie să aibă în vedere impactul lor economic și social. De exemplu, dacă securitatea socială este finanțată prin taxe, tipul de taxe, directe, indirecte are o mare importanță., deoarece fiecare prezintă avantaje și dezavantaje diferite pentru ocupare, competiție, creșterea economică, egalitate și justiție. Toate aceste măsuri trebuie să fie realizate după consultarea și consensul partenerilor sociali.

Balanța dintre securitatea socială și bunăstarea socială, sectorul public și privat, solidaritatea și principiul contribuțiilor, libertatea și egalitatea este specifică fiecărui stat. Schimbul de puncte de vedere și experiență și metoda deschisă de coordonare permit evaluarea în contextul Europei lărgite punctele comune pentru a asigura creșterea economică și adecvarea și sustenabilitatea sistemelor de protecție socială și măsurile luate pentru atingerea acestor obiective.

Impactul măsurilor asupra conceptului de securitate socială este crucial. În toate statele membre pot fi observate două tendințe: una referitoare la legea privată și mecanismele pieței, iar cea de-a doua la bunăstarea socială. Introducerea și dezvoltarea schemelor suplimentare de pensii, reglementări privind pentru managementul și investirea rezervelor organizațiilor de securitate socială, pentru a asigura profituri suplimentare, încredințarea unor asigurărilor pentru accidente domeniului privat, sub un regim special al controlului de stat constituie câteva exemple cu privire la trendul legat de legile private și mecanismele pieței.

Distincția între sistemele de securitate socială care urmează modelul Bismarck și cele care aplică modelul Beveridge nu mai este atât de clară. Sistemele care erau bazate pe contribuții

La sélection des mesures doit tenir compte de leur impact économique et social. Par exemple, si la sécurité sociale est financée par taxes, le type des taxes, directes, indirectes a une grande importance, parce que chacun présente des avantages et désavantages différents pour occupation, compétition, développement économique, égalité et justice. Toutes ces mesures doivent être réalisées après la consultation et consensus des partenaires sociaux.

La balance entre la sécurité sociale et la prospérité sociale, le secteur public et privé, la solidarité et le principe des contributions, la liberté et l'égalité est spécifique à chaque état. L'échange de points de vue et expérience et la méthode ouverte de coordination permettent l'évaluation dans le contexte de l'Europe élargie les points communs pour assurer le développement économique et l'addition et sustentabilité des systèmes de protection sociale et des mesures pris pour atteindre ces objectifs.

L'impact des mesures sur le concept de sécurité sociale est décisif. Dans tous les états membres on peut observer deux tendances : l'une qui se réfère à la loi privée et les mécanismes du marché, et l'autre à la prospérité sociale. L'introduction et le développement des schèmes supplémentaires de pension, les réglementations concernant le management et l'investissement des réserves des organisations de sécurité sociale, pour assurer des profits supplémentaires, l'assignation de quelques assurances pour accidents au domaine privé, sous un régime spécial du contrôle d'état, représentent quelques exemples concernant la tendance relative aux lois privées et les mécanismes du marché.

La distinction entre les systèmes de sécurité sociale qui suivent le modèle Bismarck et ceux qui appliquent le modèle Beveridge n'est pas si claire. Les systèmes qui étaient basés sur contributions ont introduit partiellement le financement par taxation, et contrairement, les systèmes qui étaient financés par taxation ont introduit

au introdus parțial finanțarea prin taxare, și invers, sistemele care erau finanțate prin taxare au introdus parțial finanțarea prin contribuții.

• Sistemele finanțate în principal prin contribuții

În 20 de țări din cele prezentate finanțarea protecției sociale se face în cea mai mare parte prin contribuții. Există mai multe moduri de colectare a contribuțiilor. În majoritatea țărilor angajații și angajatorii plătesc contribuțiile. În câteva țări statul, la rândul său, contribuie cu un procent fix, de exemplu din impozitul pe venit, sau suportă eventualul deficit.

În ultimii ani participarea statului a crescut și în sistemele de asigurări clasice, astfel societățile de securitate socială sunt acum finanțate prin taxe, exemplul Italiei, sau finanțarea prin taxe afectează sistemul în ansamblul lui, exemplul Belgiei unde taxele directe și indirecte, cum ar fi o parte din TVA, contribuie la finanțarea securității sociale, procentul din taxe având tendința de creștere continuă.

În același timp proporția finanțării prin taxe a crescut, pentru a asigura finanțarea sistemului de securitate socială. Au fost introduse noi taxe care au fost impuse asupra diferitelor tipuri de surse de venit (din muncă, proprietate, investiții, pensii, loterie). Există dezbateri asupra unor reforme viitoare în domeniul finanțării securității sociale, cum ar fi înlocuirea contribuțiilor angajaților prin noi taxe sau prin finanțarea pe baza unei părți din TVA, în măsură să facă sistemul securității sociale sustenabil și să mențină ocuparea.

Organizarea finanțării protecției sociale prin sisteme mixte se poate dovedi complicat și inefficient. Malta și Olanda au simplificat colectarea veniturilor pentru protecția socială. În Malta, schema de contribuții este finanțată prin plata contribuțiilor de securitate socială și schema non-contributivă este finanțată prin taxe. Toate veniturile (contribuții,

partiellement le financement par contributions.

• Les systèmes financés en principe par contributions

En 20 pays de ceux présentés le financement de la protection sociale est fait en grande partie par des contributions. Il existe plusieurs modes de collecter les contributions. Dans la majorité des pays les travailleurs et les employeurs payent les contributions. En quelques pays l'État, contribue avec un pourcentage fixe, par exemple de l'impôt sur le revenu, ou il supporte le déficit éventuel.

Dans les dernières années la participation de l'état a grandi et dans les systèmes classiques d'assurances, ainsi les sociétés de sécurité sociale sont maintenant financées par taxes, exemple Italie, où le financement par taxes affecte le système en totalité, exemple Belgique où les taxes directes et indirectes, comme une partie du TVA, contribue au financement de la sécurité sociale, le pourcentage des taxes ayant la tendance d'augmentation continue (Devereux S., 2002).

En même temps la proportion du financement par taxes a grandi, pour assurer le financement du système de sécurité sociale. Des nouvelles taxes ont été introduites, qui ont été imposées sur les différents types de sources de revenu (du travail, propriété, investissements, pensions, loterie). Il existe des discussions concernant quelques réformes prochaines dans le domaine du financement de la sécurité sociale, comme le remplacement des contributions des travailleurs par des nouvelles taxes ou par le financement basé sur une partie du TVA, qui peut faire le système de la sécurité sociale soutenable et maintenir l'occupation.

L'organisation du financement de la protection sociale par systèmes mixtes peut être compliquée et inefficace. Malta et Pays-Bas ont simplifié la collecte de revenus pour la protection sociale. En Malte, le schéma des contributions est financé par le paiement des contributions de sécurité sociale et le schéma non contributif est financé par taxes. Tous les revenus (contributions, taxes, crédits, grants) vont vers un fond consolidé dont tous les frais

taxe, credite, granturi) merg către un fond consolidat din care se finanțează toate cheltuielile guvernamentale, inclusive cele referitoare la securitate socială. În Olanda, schemele de asigurări sociale sunt divizate în schema de beneficii a angajaților, care acoperă populația ocupată și schema națională de asigurări care acoperă rezidenții. Contribuțiile pentru asigurările sociale sunt plătite într-o singură sumă împreună cu impozitul pe salarii, ca procent din venitul din muncă și din investiții. În Franța se dorește simplificarea calculării și colectării contribuțiilor și să se amelioreze relația dintre persoanele asigurate și organizațiile de securități sociale.

- Sistemul finanțat în principal prin intermediul taxelor și alte surse

În 9 țări din cele prezentate în grafice procentul contribuțiilor pentru finanțarea protecției sociale este de 50% sau mai puțin. În Finlanda pensia minimă, serviciile pentru asigurarea sănătății, ajutorul de bază pentru șomaj, ajutorul social și alocația familială sunt finanțate din taxe. Schemele de pensii în funcție de venituri, asigurările de boală, asigurările de accidente și îmbolnăviri, și ajutorul de șomaj în funcție de venituri sunt bazate exclusiv pe contribuții.

În Marea Britanie, ajutoarele sunt finanțate de Fondul Național de Asigurare prin sistemul pay-as-you-go. Ajutoarele non-contributorii, cum ar fi dizabilitățile, prejudicii de muncă sau îmbolnăvire și ajutoarele universale pentru copii sunt finanțate din taxarea generală prin intermediul Fondului Consolidat.

Sistemele de pensii private au o importanță tot mai mare. Acest lucru implică o schimbare privind partajarea riscurilor între beneficiari, guverne, sponsori și fondurile de pensii, ceea ce trebuie evaluat corect și însoțit de o reglementare corespunzătoare. Impactul integral asupra caracterului adecvat al pensiilor viitoare nu se poate evalua atât

gouvernementaux sont financés, inclusivement ceux qui concernent la sécurité sociale. En Pays-Bas, les schémas d'assurance sociale sont divisés en le schéma de bénéficiaires des engagés, qui couvre la population occupée, et le schéma national d'assurances qui couvre les résidents. Les contributions pour les assurances sociales sont payées dans une seule somme avec l'impôt sur les salaires, comme pourcentage du revenu de travail et des investissements. En France on veut la simplifier le calcul et la collecte des contributions et améliorer la relation entre les personnes assurées et les organisations de sécurités sociales.

- Le système financé en principe par les taxes et autres sources

En 9 pays des ceux présentés dans les graphiques le pourcentage des contributions pour le financement de la protection sociale est de 50% ou moins. En Finlande la pension minimale, les services pour l'assurance de santé, l'aide de base pour le chômage, l'aide sociale et l'allocation familiale sont financés par taxes. Les schémas de pensions en fonction de revenus, les assurances en cas de maladie, les assurances en cas d'accident, et l'aide chômage en conformité avec les revenus sont basés exclusivement sur les contributions.

En Grande Bretagne, les aides sont financées du Fond National d'Assurance par le système pay-as-you-go. Les aides non contributives, comme les handicaps, préjudices de travail ou maladie et les aides universelles pour les enfants sont financés par la taxation générale par l'intermédiaire du Fond Consolidé.

Les systèmes de pensions privées ont une importance de plus en plus grande. Il implique un changement concernant le partage des risques entre les bénéficiaires, gouvernements, sponsors et fonds de pension, ce qui doit être évalué correctement et accompagné par une réglementation correspondante. L'impact intégral sur le caractère adéquat des pensions prochaines ne peut pas être évalué si simplement, parce qu'il dépend de la dimension des contributions

de simplu, întrucât acesta depinde de mărimea contribuțiilor direcționate spre schemele finanțate, precum și de acoperirea propriu-zisă. În timp ce creșterea ocupării forței de muncă și a productivității acesteia poate determina creșterea accesului la pensiile private, par a fi necesare măsuri de politici specifice pentru a mări această acoperire, care în prezent are nivelul de 50-60% în medie, pentru a garanta că întreaga populație activă va obține drepturi suficiente la pensiile private - acest obiectiv a fost stabilit de mai multe state membre. În viitor, pensiile vor depinde și de randamentul real al capitalului acumulat, precum și de costurile și taxele propriu-zise - acestea pot afecta pensiile mici într-o mai mare măsură.

În statele membre care se bazează tot mai mult pe pensiile private, mecanismele de tranziție sunt încă în evoluție. Vârsta de înscriere în schema obligatorie, vârsta de pensionare și normele care reglementează acumularea și plata prestațiilor, precum normele de indexare și modul de tratare a perioadelor în care nu se contribuie, pot avea un impact semnificativ asupra pensiilor în viitor.

Însă și schemele obligatorii trebuie să se adapteze creșterii speranței de viață. Având în vedere accentul tot mai mult pus pe pensiile finanțate, rolul guvernului trebuie definit în mod clar. Acest lucru implică definirea condițiilor de plată, supravegherea corespunzătoare, informarea publicului și cunoașterea mecanismelor financiare.

3. Concluzii

Meritul istoric al sistemelor de asigurări a constat în concilierea funcției de acoperire a riscurilor sociale cu logica profitabilității financiare. Astfel s-a realizat ceea ce nici economiștii liberali din secolele XVIII-XIX, nici socialiștii și

dirigées vers les schémas financés, et du recouvrement aussi. Comme le développement de l'occupation de la force de travail et de sa productivité peut déterminer le développement de l'accès aux pensions privées, il semble que de mesures politiques spécifiques soient nécessaires pour grandir ce recouvrement, qui actuellement a le niveau de 50-60% en moyenne, pour garantir que la population active entière obtiendra des droits suffisants aux pensions privées – cet objectif a été établi par plusieurs états membres. A l'avenir, les pensions dépendront aussi du rendement réel accumulé, et des coûts et taxes à proprement parlées – ceux peut affecter surtout les pensions petites (Eurostat).

Dans les états membres qui se basent de plus en plus sur les pensions privées, les mécanismes de transition sont encore en évolution. L'âge d'inscription dans le schéma obligatoire, l'âge de retraite et les normes qui réglementent l'accumulation et le paiement des prestations, comme les normes d'indexation et le mode de traiter les périodes dont on ne contribue pas, peut avoir un effet significatif sur les pensions à l'avenir.

Mais les schémas obligatoires aussi doivent s'adapter à l'augmentation de l'espoir de vie. En tenant compte qu'on insiste sur les pensions financées, le rôle du gouvernement doit être défini clairement. Cela implique la définition des conditions de paiement, la surveillance conforme, l'information du public et la connaissance des mécanismes financiers.

3. Conclusions

Le mérite historique des systèmes d'assurances a résidé en conciliation de la fonction de recouvrement des risques sociaux avec la logique de la profitabilité financière. Ainsi on a réalisé ce que ni les économistes libéraux des siècles XVIII-XIX, ni les socialistes et marxistes de la dernière moitié du XIX siècle n'ont pas considéré être possible : la rentabilisation du social.

Par le mécanisme des contributions généralisées on a arrivé graduellement à

marxistii ultimei jumătăți a secolului al XIX-lea nu au văzut posibil: rentabilizarea socialului.

Prin mecanismul contribuțiilor generalizate s-a ajuns treptat la acumularea unor fonduri impresionante, suficiente atât pentru acordarea de garanții privind compensațiile bănești (în cazul pierderii veniturilor individuale sau al unor nevoi crescute) cât și pentru obținerea unui profit la administrarea fondului pe termen lung. Desigur, principiul asigurărilor presupunea egalitatea tuturor participanților la sistem în fața diferitelor categorii de riscuri sociale și asumarea unei solidarități depline a indivizilor în fața acestor riscuri. Opacitatea socialului precum și convingerea că riscul e absolut aleatoriu, șansele de apariție a unei crize fiind egal împărțite între persoanele asigurate, au determinat ca statul bunăstării să funcționeze o bună perioadă pe principiul „valului ignoranței”.

În prezent, considera Rosanvallon¹ (Rosanvallon, 1998), acest lucru a devenit imposibil. Indivizii sunt diferiți iar șansele lor de viață sunt diferite. Capacitatea și limitele lor sunt de asemenea diferite, putând fi masurate sau prognozate. Antropologia a demonstrat că există marginalizare socială, discriminare și inegalități persistente, cum ar fi: sărăcia cronică, șomajul de lungă durată, lipsa oricărei perspective de acumulare financiară, blocarea oportunităților educaționale etc. chiar în societățile cele mai dezvoltate. Genetica a arătat și ea că predispozițiile noastre în fața bolilor nu sunt egale. Se mai poate vorbi în noile circumstanțe de distribuția egală a șanselor și riscurilor? Ce se întâmplă în acest caz cu baza de calcul a politicii de redistribuire a resurselor? Cum abordăm problema socială și sistemul asigurărilor atunci când „știm dinainte cine este câștigător și cine pierde, cine sunt bogații și cine sunt săracii?”

l'accumulation des fonds impressionnants, suffisants pour l'octroi des garanties concernant les compensations d'argent (dans le cas de perte des revenus individuels ou de quelques besoins élevés) et pour l'obtention d'un profit à l'administration du fond en long terme. Bien sur, le principe des assurances supposait l'égalité des tous les participants au système devant des différentes catégories de risques sociales et l'assumption d'une solidarité entière des individus devant ces risques. L'opacité du social et la conviction que le risque est totalement aléatoire, les chances de l'apparition d'une crise étant également partagées entre les personnes assurées, ont déterminé que l'état de la prospérité fonctionne une bonne période sous le principe „de la vague de l'ignorance”.

Actuellement, considère Rosanvallon² (Rosanvallon, 1998), cela est devenue impossible. Les individus sont différents et leur chances de vie sont différentes. Leur capacité et limites sont aussi différentes, pouvant être mesurées ou prévues. L'anthropologie a démontré qu'il existe la marginalisation sociale, la discrimination et inégalités persistantes comme : la pauvreté chronique, le chômage de longue durée, l'absence d'une perspective d'accumulation financière, le blocage des opportunités d'éducation etc. même dans les sociétés les plus développées. La génétique a montré que nos prédispositions devant les maladies ne sont pas égales. Est-ce qu'on peut parler aussi dans les nouvelles circonstances de la distribution égale des chances et risques ? Qu'est-ce qui se passe dans ce cas avec la base de calcul de la politique de redistribution des ressources ? Comment attaquons-nous le problème social et le système des assurances quand „nous savons d'avance qui est le gagnant et qui perd, qui sont les riches et qui sont les pauvres?”

Nous ne pouvons pas être d'accord totalement avec ce point de vue. Sans doute, il existent des inégalités importantes entre les performances des individus, parfois elles peuvent être anticipées, mais la politique des assurances garantit un support de prospérité

Nu putem fi în totalitate de acord cu acest punct de vedere. Firește, există inegalități importante între performanțele indivizilor, uneori acestea pot fi chiar anticipate, dar politica asigurărilor vine să garanteze un suport de bunăstare proporțional cu nivelul contribuțiilor reale plătite în timpul vieții active, incluzând în mod evident performanțele în administrarea fondului. În principiu, fiecare persoană asigurată poate beneficia de o indemnizație egală cu produsul dintre suma cotizată de-a lungul timpului și un coeficient de multiplicare, același pentru toți membrii fondului. În acest fel se realizează cea mai fidelă legătură între mecanismele economice ale pieței (reflectate în acumularile de resurse) și necesarul social (reflectat în alocarea de compensații bănești pe baze contractuale). E drept, nu întotdeauna funcționează acest principiu. El este valabil cu precădere în asigurările private, mai riguroase din punct de vedere financiar, în timp ce în asigurările sociale (denumite și „de stat”), având în vedere proporțiile imense ale sistemului și obligativitatea contribuțiilor, operează principiul garantării unui minim de servicii (ex: servicii medicale) în caz de nevoie, aceleași pentru toți asigurații, indiferent de suma reală cotizată și de timpul care s-a scurs de când persoana respectivă s-a asigurat împotriva unui risc. Compensațiile bănești acordate (beneficiile sociale) se bazează în acest caz pe legea numerelor mari și pe convingerea că un anumit tip de risc nu se poate obiectiva simultan la toți asigurații, realizându-se de fapt amortizarea „iesirilor” (output) din sistem cu „intrările” (input), deci a nivelului cheltuielilor cu nivelul contribuțiilor.

Problema solidarității sociale este reluată astăzi sub o puternică restricție politică și economică, putând fi identificate două aspecte care intră în discuție: selectivitatea crescândă a prestațiilor și redefinirea structurii

proportionnel avec le niveau des contributions réelles payées pendant la vie active, incluant évidemment les performances dans l'administration du fond. En principe, chaque personne assurée peut bénéficier d'une indemnisation égale avec le produit d'entre la somme cotisée le long de temps et un coefficient de multiplication, le même pour tous les membres du fond. Ainsi on réalise le lien plus fidèle entre les mécanismes économiques du marché (reflétés dans les accumulations des ressources) et le nécessaire social (reflété dans l'allocation des compensations d'argent sur bases contractuelles). Il est vrai, ce principe ne fonctionne pas toujours. Il est valable surtout dans les assurances privées, plus rigoureuses du point de vue financier, pendant que les assurances sociales (dénommées aussi „d'état”), en considérant les proportions immenses du système et le caractère obligatoire des contributions, accomplissent le principe de la garantie d'un minimum de services (ex: services médicaux) en cas de besoin, le même pour tous les employés, sans tenir compte de la somme réelle cotisée et du temps qui est passé des que la personne s'est assuré contre un risque. Les compensations d'argent octroyées (bénéfices sociaux) se basent en ce cas sur la loi des grands nombres et sur la conviction que un certain type de risque ne peut s'objectiver simultanément aux tous les engagés, en réalisant en fait l'amortissement des „sorties” (output) du système avec les „entrées” (input), donc du niveau des frais avec le niveau des contributions.

Le problème de la solidarité sociale est repris aujourd'hui sous une restriction politique et économique forte, pouvant être identifié deux aspects qui entrent en discussion: la sélectivité élevée des prestations et la redéfinition de la structure des prélèvements.

La sélectivité des bénéfices sociaux est „la clef de coupole” de l'attaque du social. Il semble que le problème de fond devienne „l'explosion des frais” dans le système social,

prelevărilor.

Selectivitatea beneficiilor sociale este „cheia de boltă” a abordării socialului. Problema de fond pare a deveni asadar „explozia cheltuielilor” în sistemul social, datorită diversificării nevoilor populației și complexității provocărilor la care este supusă bunăstarea, având ca prim exponent scumpirea serviciilor. Această tendință s-a făcut simțită în ultimii 10-15 ani și este caracteristică în primul rând serviciilor medicale (care s-au scumpit de peste 3 ori numai în ultimul deceniu) făcând ca balanța sistemului să se dezechilibreze în mod amenințător. Soluția reechilibrării poate fi creșterea prelevărilor din veniturile segmentului activ (variantea socialistă) sau scăderea consumului social prin introducerea selectivității (variantea liberală). Și într-o abordare și în cealaltă, formula aleasă trebuie să țină cont de logica resurselor, diferența constând în accentul pus pe principiul solidarității sociale în primul caz, respectiv pe principiul responsabilității individuale în al doilea caz. Constrângerea economică este elementul comun.

Ca exemplu pentru cele spuse anterior avem în vedere efectul în plan financiar al introducerii unei selectivități moderate, luând în discuție alocația familială din Franța. Dacă s-ar condiționa acordarea acestei alocații de nivelul veniturilor și s-ar suprima plata în cazul a doar 15% din familiile cele mai înstărite (cadre superioare și profesii liberale, de pildă) economisirea netă ar fi de 14 miliarde de euro anual. Deși suma este impresionantă, dacă adăugăm ca ea nu reprezintă decât 5% din totalul prestațiilor sociale ale statului către familiile franceze vom deduce dimensiunile uriașe, la care au ajuns cheltuielile de bunăstare.

3. Concluzii

Considerentele economice sunt inseparabile finalmente de cele sociale, culturale și politice. Redefinirea

grâce à la diversification des besoins de la population et à la complexité des provocations à quelles la prospérité est soumise, ayant comme prime exposant le renchérissement des services (Coudouel, A., 2005). Cette tendance s'est aperçue dans les ultimes 10-15 ans et elle est caractéristique surtout des services médicaux (qui ont renchéri plus de 3 fois seulement dans la dernière décennie) faisant que la balance du système perde l'équilibre de manière menaçante. La solution pour la rééquilibrage peut être le développement des prélèvements des revenus du segment actif (la variante socialiste) ou la réduction de la consommation sociale par l'introduction de la sélectivité (la variante libérale). Dans les deux cas la formule choisie doit tenir compte de la logique des ressources, la différence consistant en l'accent mis sur le principe de la solidarité sociale dans le premier cas, respectivement sur le principe de la responsabilité individuelle dans le second cas. La contrainte économique est l'élément commun.

Comme un exemple pour les affirmations antérieures nous tenons compte de l'effet dans le plan financier de l'introduction d'une sélectivité modérée, prenant en discussion l'allocation familiale en France. Si la permission de cette allocation était conditionnée du niveau des revenus et le paiement était supprimé dans le cas de seulement 15% des familles les plus riches (cadres supérieures et professions libérales, par exemple) l'économie nette serait de 14 milliards d'euros annuel. Quoique la somme est impressionnante, si on ajoute qu'elle ne représente que 5% du total des prestations sociales de l'état vers les familles françaises nous déduisons les dimensions énormes que les frais pour la prospérité ont touchées.

Les points de vue économiques sont inséparables de ceux sociaux, culturelles et politiques. La redéfinition de la solidarité au début du siècle XXI et la réforme des assurances sociales ont éveillé l'intérêt pour les débats ardentes, animés par le désir des parties engagées de proposer des solutions ingénieuses pour la crise financière que le

solidarității în pragul secolului XXI și reforma asigurărilor sociale a trezit interesul pentru dezbateri aprinse, animate de dorința părților angajate de a propune soluții cât mai ingenioase la criza financiară pe care o traversează sistemul. Una din posibilele soluții este CSG (contribuția socială generalizată), introdusă la începutul anilor '90 în Franța. CSG este o nouă formă de prelevare, puternic redistributivă și având un caracter juridic hibrid, care îmbracă aspectul intermediar între un impozit și o cotizație socială. De partea cealaltă, a beneficiilor, introducerea RMI (venitul minim de inserție) a însemnat cel puțin încercarea de a da o nouă semnificație culturală ajutorului social, oferind ceva „între un drept și un contract”.

Dilema constă în încercarea de a transforma cheltuielile pasive în cheltuieli active, deci de a crește eficiența consumului de resurse publice. Întrebarea firească pe care și-o pun specialiștii este dacă n-ar fi mai bine să se subvenționeze ocuparea deplină a forței de muncă, plăindu-se până la urmă salarii normale pentru muncă normală, în loc să se acorde faimoasele indemnizații de șomaj? Chiar dacă aceste întrebări fac în mod evident trimitere la Keynes și Beveridge și la principiile economiei politice, trebuie recunoscut faptul că în prezent statul-bunăstării funcționează ca o „mașina de indemnizare, compensând pierderile de venit (șomaj, boală, pensie)”, sau, altfel spus, finanțând excluderea de pe piața muncii. Spirala denaturată în care s-a intrat în ultimele decenii a condus la apariția fenomenului de „deflație socială”: un număr tot mai mare de persoane inactive sunt întreținute de un număr tot mai mic de persoane active. Numai în Franța există 7-8 milioane de asistați social, care traiesc efectiv din venitul minim garantat. Constrângerile financiare la care este astăzi supus sistemul securității sociale se datorează în parte și

système traverse. Une des possibles solutions est CSG (la contribution sociale généralisée), introduite au début des années '90 en France. CSG est une nouvelle forme de prélèvements, fortement redistributive et ayant un caractère juridique hybride, qui a l'aspect intermédiaire entre un impôt et une cotisation sociale. De l'autre part, des bénéficiaires, l'introduction du RMI (revenu minime d'insertion) a représenté au moins l'essai de donner une nouvelle signification culturelle à l'aide social, en offrant quelque chose „entre un droit et un contrat”.

Le dilemme réside en l'essai de transformer les frais passifs dans des frais actifs, donc d'augmenter l'efficacité de la consommation de ressources publiques (Mabbett, Deborah / Bolderson). La question naturelle que les spécialistes posent est si n'était mieux subventionner l'occupation totale de la force de travail, en payant en fin de compte des salaires normales pour un travail normal, que les fameuses indemnités de chômage? Même si ces questions envoient évidemment à Keynes et Beveridge et aux principes de l'économie politique, on doit reconnaître le fait que actuellement l'état de la prospérité fonctionne comme une „machine d'indemnisation, en compensant les pertes de revenu (chômage, maladie, pension)”, ou, autrement dit, en finançant l'exclusion dès marché de travail. La spirale dénaturée dont on est entré dans les ultimes décennies a déterminé l'apparition du phénomène de „déflation sociale”: un nombre de plus en plus grand de personnes inactives sont entretenues par un nombre plus et plus petit de personnes actives. Seulement en France il y a 7-8 millions de personnes assistées socialement, qui vivent effectivement avec le revenu minime garanti. Les contraintes financières aux quelles le système de la sécurité sociale est soumis aujourd'hui est dû partiellement au phénomène de séparation entre l'économie et la société (induit par l'état –providence des années '60-'70), qui a fait que les efforts d'harmonie des impératifs sociaux et les démarches de respecter les exigences

fenomenului de separare a economiei de societate (indus de statul-providență din anii '60-'70), care a făcut ca eforturile de armonizare a imperativelor sociale și demersurile de respectare a exigențelor economice să se neutralizeze reciproc. Privită după război ca un semn al progresului, miscarea de disociere (aproape instituționalizată) a economicului de social și încercarea de a indemniza excluderea de pe piața muncii s-au soldat în mod nefericit și cu creșterea șomajului în țările OECD (peste pragul psihologic de 10%) și cu un decalaj de competitivitate economică a Europei față de Statele Unite și Japonia. Din acest motiv, a doua jumătate a anilor '80 și anii '90 au marcat în mod firesc încercarea europenilor de a-și îmbunătăți atât performanțele economice (prin măsuri de liberalizare), cât și eficiența politicilor sociale (printr-o mai mare exigență în acordarea beneficiilor).

Companiile de asigurări au trebuit să răspundă tuturor acestor provocări ale mediului economic și mai ales să facă față schimbărilor profunde survenite în tipologia riscului social, cea mai importantă dintre aceste schimbări fiind chiar diversificarea riscului. În principiu, considerentul social major al asigurărilor a rămas voința unei acoperiri maxime a situațiilor de risc, dar atât segmentarea socialului -urmată de multiplicarea firească a nevoilor- cât și constrângerile financiare severe din ultimele decenii (ca să nu mai punem la socoteală tentativele de fraudare din partea clienților) au obligat conducerea fondurilor la o politică mult mai atentă de distribuire a compensațiilor bănești. Restrângerea generozității sistemelor de asigurări începând din anii '80, fără să afecteze în mod considerabil încrederea populației în cea mai solidă formă de solidaritate socială sau să conducă la înlocuirea acesteia a spulberat totuși imaginea utopică și vechea credință că asigurările reprezintă panaceul

économiques se neutralisent réciproquement. Le mouvement de dissociation (presque institutionnalisé) de l'économie sociale, qui après la guerre été considéré un signe de progrès et l'essai d'indemniser l'exclusion du marché de travail sont soldés malheureusement aussi par le développement du chômage dans les pays OECD (sur le seuil psychologique de 10%) et par un décalage de compétition économique de l'Europe devant les Etats Unis et Japon. Pour ce motif la deuxième moitié des années '80 et '90 on a remarqué l'essai des européens d'améliorer leurs performances économiques (par des mesures de libéralisation), et l'efficacité des politiques sociales (par une exigence plus grande en octroyer les bénéfices).

Les sociétés d'assurances ont dû répondre aux toutes ces provocations du secteur économique et surtout résister aux changements profonds survenus dans la typologie du risque social, le plus important de ces changements étant la diversification du risque. En principe, le point de vue social principal des assurances est resté la volonté d'un recouvrement maximal des situations de risque, mais la segmentation du social –suivie par la multiplication naturelle des besoins- et les contraintes financières sévères des ultimes décennies (sans les tentatives des clients pour frauder) ont obligé la direction des fonds vers une politique plus attentive de distribution des compensations d'argent. La restriction de la générosité des systèmes d'assurances commençant des années '80, sans affecter considérablement la confiance de la population dans la plus solide forme de solidarité sociale ou conduire à son remplacement a détruit toutefois utopique et la vieille conviction que les assurances représentent la panacée universelle pour les problèmes de la société.

Loin de pouvoir solutionner tout, les systèmes d'assurances (sociale ou privée) ont cessé d'être considérés une forme de la providence descendue sur la terre, un débordement du „corne de l'abondance", devenant simplement l'expression d'un

universal pentru problemele societății.

Departate de a putea rezolva totul, sistemele de asigurări (sociale sau private) au încetat să mai fie considerate o formă a providenței coborâte pe pamânt, o revarsare a „cornului abundenței”, devenind pur și simplu expresia unui business -cu o incontestabilă funcție socială- supus în întregime regulilor eficienței și profitabilității. Prabușirea unui mit și subordonarea față de logica resurselor nu înseamnă sfârșitul poveștii, ci doar acceptarea unei realități mai austere și mai puțin spectaculoase.

Bibliografie

Berghman, Jos, Basic concepts on social security in Europe, Institute for Social Right of the Katholieke Universiteit Leuven, European Master in Social Security, 2002-2003

Coudouel, A. K. Ezemenari, M. Grosh, and L. Sherburne-Benz. “Social Protection” in the World Bank PRSP Sourcebook of Poverty Reduction – Volume 2 Macroeconomic and Sectoral Approaches, 2005.

Devereux S. “Social Protection for the Poor: Lessons from Recent International Experience” IDS Working Paper 142. January 2002

Galeotti, M., Navaretti, Barba, E, Moving Skills from Hands to Heads: Import of Technology and Export Performance, Centre for Economic Research Policy, London, UK, 2000

Mabbett, Deborah / Bolderson, Helen, Non-discrimination, free movement and social citizenship in Europe: Contrasting provisions for EU nationals and asylum-seekers, Brunel University, 2003

Rehn, Olli, Building a New Consensus on Enlargement: How to match the strategic interest and functioning capacity of the EU?, European Policy Center, Brussels, 19 mai 2006

business –avec une incontestable fonction sociale- soumis totalement aux règles de l’efficience et de la profitabilité. L’affaîsissement d’un mythe et la subordination devant la logique des ressources ne représente pas la fin du conte, mais seulement l’acceptation d’une réalité plus austère et moins spectaculaire.

Bibliographie

Berghman, Jos, Basic concepts on social security in Europe, Institute for Social Right of the Katholieke Universiteit Leuven, European Master in Social Security, 2002-2003

Coudouel, A. K. Ezemenari, M. Grosh, and L. Sherburne-Benz. “Social Protection” in the World Bank PRSP Sourcebook of Poverty Reduction – Volume 2 Macroeconomic and Sectoral Approaches, 2005.

Devereux S. “Social Protection for the Poor: Lessons from Recent International Experience” IDS Working Paper 142. January 2002

Galeotti, M., Navaretti, Barba, E, Moving Skills from Hands to Heads: Import of Technology and Export Performance, Centre for Economic Research Policy, London, UK, 2000

Mabbett, Deborah / Bolderson, Helen, Non-discrimination, free movement and social citizenship in Europe: Contrasting provisions for EU nationals and asylum-seekers, Brunel University, 2003

Rehn, Olli, Building a New Consensus on Enlargement: How to match the strategic interest and functioning capacity of the EU?, European Policy Center, Brussels, 19 mai 2006

Rosanvallon P., *New social problema*, Iași, Institutul European,

Sapir A., (coord.), An Agenda for a Growing Europe, Making the EU Economic System Deliver, Report of an Independent High Level Study Group established by President of the EC, Brussels, 2003

Rosanvallon P., *Noua problemă socială*, Iași, Institutul European, 1998

Sapir A., (coord.), *An Agenda for a Growing Europe, Making the EU Economic System Deliver*, Report of an Independent High Level Study Group established by President of the EC, Brussels, 2003

Eurostat- ESSPROS, Population and social conditions, Social protection

Eurostat - „Minimum wages in the European Union, 2002” Eurostat Statics in focus, Population and social conditions No 5/2002

European Council - Council Decision of 22 July 2003 on guidelines for employment policies of the Member States (2003/578/EC) – OJ L 197/13

MISSOC, *Financing social protection*, Info 2/ 2007

Eurostat- ESSPROS, Population and social conditions, Social protection

Eurostat - „Minimum wages in the European Union, 2002” Eurostat Statics in focus, Population and social conditions No 5/2002

European Council - Council Decision of 22 July 2003 on guidelines for employment policies of the Member States (2003/578/EC) – OJ L 197/13

MISSOC, *Financing social protection*, Info 2/ 2007

¹ Rosanvallon P., *Noua problemă socială*, Iași, Institutul European, 1998

² Rosanvallon P., *Noua problemă socială*, Iași, Institutul European, 1998